

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№73, 11–21 лютого 2022

РАДБЕЗ РОСІЇ ПІДТРИМАВ ІДЕЮ ВИЗНАТИ «Л/ДНР» – ПУТІН ПІДПИСАВ ВІДПОВІДНІ УКАЗИ

21 лютого лідери так званих «ДНР» та «ЛНР» звернулися до Путіна з проханням визнати незалежність «республік». Цього ж дня Путін скликав розширене засідання Ради безпеки про визнання незалежності «ЛДНР» – всі учасники підтримали цю пропозицію. Після наради Путін [заявив](#) Макрону та Шольцу, що «Росія визнає «ЛНР» та «ДНР»», а пізніше звернувся до народу, де підтвердив свій намір та підписав [відповідні укази](#) та договори про дружбу з «Л/ДНР». У цих указах Путін розпорядився, щоб збройні сили РФ «здійснили функції з підтримки миру» в самопроголошених республіках Донбасу.

Раніше 15 лютого Державна Дума Росії [звернулася](#) до президента Володимира Путіна із закликом визнати так звані «Д/ЛНР» у якості «самостійних, суверенних та незалежних держав».

На розгляд Держдуми виносилося два проєкти звернення. Згідно з першим, авторства депутатів від партії КПРФ, [пропонувалося](#) надіслати документ безпосередньо президенту, у другому, який був розроблений депутатами партії «Єдина Росія», йшлося про проведення консультації з російським МЗС щодо дотримання міжнародних домовленостей, включно з Мінськими угодами. Більшістю голосів було підтримано перший проєкт, згідно з яким Державна Дума висловлює підтримку «вжитим у гуманітарних цілях адекватним заходам щодо підтримки жителів окремих районів Донецької та Луганської областей України, які виявили бажання говорити та писати російською мовою, прагнуть свободи

віросповідання, а також не згодні з діями української влади, яка порушує їхні права та свободи». Позицію України в документі називають «геноцидом». Напередодні голосування глава МЗС України Дмитро Кулеба [заявив](#), що визнання так званих «Л/ДНР» означатиме фактичний вихід Росії з Мінських угод. [США](#) та [ЄС](#) засудили це рішення, підкресливши, що воно є порушенням Мінських угод. У [заяві](#) держсекретаря США Ентоні Блінкена підкреслюється, що визнання Росією так званих «Л/ДНР» буде грубим порушенням міжнародного права та піддасть сумніву зобов'язання Росії дотримуватися дипломатії заради мирного вирішення кризи, а також вимагатиме швидкої та жорсткої відповіді з боку США разом із союзниками та партнерами. Експерти [підкреслюють](#), що Росія може прагнути ухилитися від санкцій, використовуючи визнання «Л/ДНР» заради легітимізації присутності на Донбасі та нав'язування Україні своїх умов. Водночас для України гібридний напад може стати так само руйнівним, як і класичний. На їхню думку, міжнародна спільнота має кваліфікувати визнання як акт агресії, і це має спричинити найжорстокіші наслідки.

РОЗВІДКА ЗАЯВЛЯЄ ПРО НАРОЩУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПРИСУТНОСТІ РОСІЇ НА КОРДОНАХ З УКРАЇНОЮ

11 лютого радник президента США з національної безпеки Джейк Салліван [заявив](#), що Росія може розпочати вторгнення в Україну, не чекаючи на завершення Олімпіади в Пекіні 20 лютого. 12 лютого президент США Джо Байден у ході телефонної розмови з Володимиром Путіним [підкреслив](#), що США й далі вестимуть дипломатичну роботу для деескалації військової присутності Росії на кордонах України, водночас готуючись і до інших сценаріїв.

Хоча американські офіційні особи не оголошували конкретної дати можливого вторгнення, спецслужби США [попередили](#) союзників по НАТО про підготовку нападу Росії на Україну, який, за їхньою інформацією, міг статися 16 лютого. Секретар Ради національної безпеки й оборони України Олексій Данілов [зазначив](#), що, за інформацією українських силових структур, широкомасштабне вторгнення в цю дату вкрай малоімовірно, проте він не виключив можливості провокацій з боку Росії. Він також спростував повідомлення щодо можливості закриття повітряного простору над Україною для цивільної авіації.

У заяві спеціальної моніторингової місії (СММ) ОБСЄ в Україні [підтверджується](#), що керівництво низки країн ухвалило рішення відкликати громадян, які є співробітниками СММ, але місія й далі виконуватиме затверджений ОБСЄ мандат.

Реагуючи на суперечливі заяви, посольства понад двадцяти країн офіційно [закликали](#) своїх громадян якнайшвидше залишити Україну через загрозу російського вторгнення. З Києва до інших міст України перенесено низку посольств, зокрема [США](#), Канади та [Австралії](#). Проте, як наголошується в [заяві](#) верховного представника ЄС із питань зовнішньої та безпекової політики Жозепа Борреля, дипломатичні представництва ЄС із Києва не переноситимуть, вони й далі працюватимуть.

Посилаючись на анонімних чиновників американської адміністрації, CNN [повідомляє](#), що розвідка США навмисно надавала Білому дому розсекречену інформацію про сценарії ескалації. Це було частиною плану стримування Кремля, і, за інформацією джерела в Білому домі, є ознаки того, що ця стратегія спрацювала.

15 лютого Міністерство оборони Росії оголосило про повернення частини військових, у тому числі підрозділів Південного та Західного військового округів, до пунктів постійної дислокації після закінчення навчань. Коментуючи ці заяви, генсек НАТО Єнс Столтенберг [зазначив](#), що присутність біля кордонів України військової техніки може дати Росії змогу швидко повернути війська, тому для справжньої деескалації необхідно як повернути військових до місць постійної дислокації, так і відвести важку військову техніку. Водночас дотепер бракує підтверджень заяв Росії про відведення [військ](#), США та Велика Британія [підкреслюють](#), що Росія й надалі накопичує війська на кордоні, а державний секретар США Ентоні Блінкен [зазначає](#), що новий виток агресії Росії проти України може розпочатися найближчими днями в різних форматах, у тому числі з використанням провокацій. На його думку, широке висвітлення потенційних варіантів ескалації може бути способом уникнути її.

РІЗКЕ ЗАГОСТРЕННЯ СИТУАЦІЇ НА ДОНБАСІ

17 лютого різко загострилася ситуація вздовж лінії зіткнення на Донбасі. [За даними штабу операції об'єднаних сил \(ООС\)](#), за добу зафіксовано 60 випадків порушення режиму припинення вогню з боку незаконних збройних формувань, 43 з яких із застосуванням забороненого Мінськими домовленостями озброєння. У тому числі під обстріл потрапила будівля дитячого садка та залізнична станція в Станиці Луганській (підконтрольна уряду України територія Луганської області). Глава МЗС України Дмитро Кулеба [закликав](#) партнерів України негайно засудити обстріл Станиці Луганської.

Спеціальна моніторингова місія (СММ) ОБСЄ зафіксувала близько 500 вибухів біля лінії зіткнення на сході України за період із вечора 16 лютого до ранку 17 лютого. Про це на засіданні Ради безпеки ООН [повідомив](#) голова місії Яшар Халіт Чевік. Загальна кількість вибухів у кілька разів перевищує аналогічну за попередні дні. Так, станом на вечір 15 лютого СММ [зареєструвала](#) 76 вибухів.

Генсек НАТО Єнс Столтенберг [підкреслив](#) стурбованість НАТО можливими спробами Росії створити привід для збройного нападу на Україну, подібну позицію [озвучив](#) міністр оборони США Ллойд Остін, він також додав, що США та союзники НАТО стежать за ситуацією на кордоні Росії та України, зокрема, за можливими провокаціями з російського боку.

Українська делегація [ініціювала](#) позачергове засідання Тристоронньої контактної групи (ТКГ) у зв'язку з ескалацією безпекової ситуації. Крім того, 18 лютого відбулося заплановане спільне засідання Постійної ради ОБСЄ та Форуму зі співробітництва у галузі безпеки. Засідання скликала Україна з метою

отримання роз'яснень щодо пересування російських військ. Росія на зустрічі не була присутня.

[На думку експертів](#), загострення ситуації на Донбасі є провокацією з боку Росії з метою підготовки ґрунту для розширення агресії.

У “Л/ДНР” ОГОЛОСИЛИ ПРО “ЕВАКУАЦІЮ” МИРНОГО НАСЕЛЕННЯ І ЗАГАЛЬНУ МОБІЛІЗАЦІЮ

18 лютого “через зростання напруженості у регіоні” “глави” т. зв. “Л/ДНР” [оголошили](#) про примусову “евакуацію” мирних жителів до Росії. Уряд Ростовської області заявив про готовність прийняти до 10 тисяч людей. Путін підписав указ виділити кожному “біженцю” по 10 тисяч рублів. Розслідувач Bellingcat Арік Толлер [звернув](#) увагу на те, що метадані відеозвернень “глав” так званих “Л/ДНР” вказують на більш ранню дату їх запису. Згідно з метаданими, відео із закликком до “евакуації” записали ще 16 лютого, проте Пушилін у своїй промові заявив, що звертається до мешканців «сьогодні, 18 лютого». Це може свідчити про те, що примусова евакуація та мобілізація є не відповіддю на реальну напругу, а спланованою акцією.

Наступного дня, 19 лютого, у “Л/ДНР” оголошили про загальну мобілізацію. Відповідний указ [підписав](#) “керівник” “ДНР” Денис Пушилін. Незабаром загальну мобілізацію оголошили і в так званій “ЛНР”. Правляча в Україні партія “Слуга народу” заявила, що Київ не розглядає можливості звільнення окупованих територій Донбасу військовим шляхом.

МЗС РОСІЇ ОПРИЛЮДНИЛО КОМЕНТАР ДО ВІДПОВІДІ США НА ВИМОГИ ГАРАНТІЙ БЕЗПЕКИ

Міністерство закордонних справ Росії передало послу США Джейку Саллівану реакцію на відповідь США щодо висунутих Росією вимог про гарантії безпеки. Текст реакції [опубліковано](#) на сайті МЗС. У зв’язку з відмовою НАТО не приймати Україну, Росія заявила про відсутність конструктивної відповіді на її проект договору про гарантії безпеки. Росія також звинувачує НАТО в планах створення військових баз на території держав, які раніше входили до СРСР і не є членами Альянсу.

Вимоги відвести війська від районів, що межують з Україною, названо неприйнятними й такими, що унеможливають домовленості. Водночас Росія заявила про занепокоєність через посилення військової активності США й НАТО біля російських кордонів. Крім того, російська сторона стверджує, що жодного вторгнення в Україну не планується, а ситуацію на Донбасі названо “результатом внутрішньоукраїнських процесів”.

Для деескалації ситуації Росія висунула низку умов — у тому числі примус України до виконання Мінських угод та відповідного комплексу заходів, припинення постачання Україні зброї, відкликання всіх західних радників та

інструкторів, відмова країн НАТО від будь-яких спільних навчань зі збройними силами України та виведення всього поставленого озброєння з української території. У разі відмови, Москва погрожує застосувати «заходи військово-технічного характеру».

Раніше пресекретар президента Росії Дмитро Песков [заявив](#), що офіційна відмова України від вступу до НАТО може допомогти сформулювати відповідь на занепокоєння Росії щодо гарантій безпеки.

На пленарному засіданні Форуму ОБСЄ зі співробітництва в галузі безпеки, що відбулося 16 лютого, голова російської делегації Костянтин Гаврилов [підкреслив](#), що Росія й далі наполягатиме на публічній відмові НАТО від прийняття України та проголошенні Україною свого нейтрального, позаблокового статусу.

КАНЦЛЕР НІМЕЧЧИНИ ПРОВІВ ПЕРЕГОВОРИ В УКРАЇНІ ТА РОСІЇ

14 та 15 лютого канцлер ФРН Олаф Шольц відвідав із візитом Україну та Росію, головною темою переговорів стала ситуація з безпекою. Напередодні він [заявив](#), що очікує на ознаки деескалації з боку Росії, а метою візиту до Києва була названа підтримка та солідарність з Україною.

Під час [переговорів](#) із президентом України Володимиром Зеленським обидві сторони погодилися, що ескалація на україно-російському кордоні є безпрецедентним викликом для Європи та світу. Олаф Шольц висловив повну підтримку Німеччиною суверенітету та територіальної цілісності України у її міжнародно визнаних кордонах, а також готовність і надалі підтримувати Україну. Він зазначив, що Німеччина намагається досягти дипломатичного вирішення ситуації, у тому числі через інтенсивні зусилля в Нормандському форматі.

Також на зустрічі докладно [обговорювалися](#) ризики у сфері безпеки, які пов'язані з «Північним потоком-2». Володимир Зеленський наголосив, що Україна розглядає цей проєкт як геополітичну зброю, яка становить загрозу для країни та регіону загалом. У зв'язку з цим він наголосив на важливості енергетичних гарантій безпеки для України, у тому числі готовності Німеччини бути гарантом транзиту газу територією України.

Аналіз візиту Олафа Шольца до України [пропонує Deutsche Welle](#).

Після переговорів в Україні, Олаф Шольц відвідав Росію, де 15 лютого відбулися [переговори](#) з президентом Росії Володимиром Путіним. Канцлер ФРН висловив занепокоєння новинами про зосередження російських військовослужбовців біля кордонів України та назвав добрим знаком інформацію про часткове відведення сил. Він також закликав і далі вести переговори з Росією, у тому числі щодо так званих «гарантій безпеки», проте підкреслив наявність розбіжностей між сторонами. Також Олаф Шольц наголосив, що Німеччина підтримує цілісність України, а подальша російська агресія проти України призведе до негативних наслідків. Коментуючи звернення Державної Думи Росії щодо визнання окремих районів Донбасу, Олаф Шольц

зазначив, що це стане політичною катастрофою, а також порушенням Мінських домовленостей. Олаф Шольц також підкреслив, що найближчим часом Україна запропонує низку законопроєктів, зокрема про «особливий статус» окремих районів Донецької та Луганської областей, для обговорення в межах Тристоронньої контактної групи по Донбасу. Канцлер додав, що ці законопроєкти унеможливають блокування процесу переговорів з боку Росії.

У відповідь Володимир Путін заявив, що Москва має «зробити все для розв'язання проблем Донбасу», дотримуючись Мінських домовленостей.

Огляд думок німецьких ЗМІ доступний [тут](#).

Думки німецьких експертів щодо результатів переговорів Олафа Шольца в Росії є [різними](#), водночас зазначається, що вони дали надію на можливість дипломатичних зусиль заради вирішення ситуації з ескалацією.